

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

HØYRING AV FORSLAG TIL SKOGVERN

UTVIDING KROKVATNET NATURRESERVAT

AUNE KOMMUNE

Høyringsfrist 23.05.2022

2021/2067

Framsida: Krokvatnet med utvidingsområdet i venstre del (foto: Øivind Leren)

Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 2022 var om lag 5,2 % av skogarealet og ca. 3,9 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at «*et representativt utval av naturtypane i skog blir verna for kommande generasjonar*». Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at «*utrydding av trua artar i skog skal opphøyra og status for artar i nedgang skal ha blitt forbetra innan 2020*» og at «*mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenopprettast innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finns i levedyktige bestandar*».

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved frivillig vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbudet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i www.naturbase.no.

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

Tilbodet

Statsforvaltaren fekk tilbod om friviljug skogvern på gnr 94 bnr 1 og 2 i Aure kommune. Det omfattar ei utviding av Krokvatnet naturreservat med ca. 249 dekar. Naturreservatet ligg vest for Vinsternesvatnet på Ertvågsøya. Tilbodet vart framsett i brev frå ALLSKOG SA den 20.04.2021.

Krokvatnet naturreservat vart verna etter naturvernlova i 1999. Etter den tid har det vorte gjort mange endringar i forskriftsmalane for naturreservat, og statsforvaltaren foreslår difor også ei større endring i verneforskrifta.

Det naturfaglege grunnlaget for eit vern er basert på kartlegging av naturtypar i Aure gjort av Geir Gaarder og Finn Oldervik i 2009 og 2014.

ALLSKOG har taksert skogen i tilbodsområdet, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med grunneigaren. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigarane akseptert at planprosessen vert sett i gang. Statsforvaltaren meldte oppstart av verneplanprosess for området i brev av 16.12.2021.

Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33-51. I naturmangfaldlova er det gjeve heimel for vedtak av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, blir foreslått brukt for skogsområda i dette verneplanframlegget.

Naturmangfaldlova § 37 i har slik ordlyd:

«Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdetets skjøtsel.»

Naturfaglege registreringar

Nord i tilbodsområdet er det registrert ein lokalitet Kvitillhamaren BN00092225 med rik edellauvskog av kategori A (svært viktig) som vert omtala slik:

«Her er det ei austvendt kløft med ein nokså høg søraustvendt berghammar på nordsida og ei litt mindre og slakare li på sørsida. Berghammaren fortsett i ein liten åsrygg mot aust utafor kløfta. Det er innslag av litt skogkledt rasmark i kløfta og ganske mykje bergveggar (til dels ganske høge). Samtidig er det truleg litt rikare berggrunn her (helst eklogitt). Lokaliteten grensar mot fattigare skog innanfor reservatet i nord og vest, fattigare skog i søraust og nordaust og heilt i nord kjem det inn glissen ungskog i kanten mot eit gammalt hogstfelt. Lokaliteten har ein del rein lågurtskog og intermediære bergveggar, samt noko svak lågurtskog og litt blåbærskog. I tillegg små felt med rasmark og høgstaudevegetasjon.

I busk- og tresjikt er det godt med selje og hassel, samt noko bjørk. Det finst også litt furu og i austre del innslag av nokre ospetre. I tillegg spreidd med rogn samt fleire almetre (VU) i den rikaste skogen opp i kløfta. Feltsjiktet er i same område stadvis ganske rikt med artar som myske, sanikel, skogsvingel, skogsalat og brunrot. Særleg på bergveggar, men dels også på tre er lungenever-samfunnet frodig, og på berg veks både kastanjelav (VU) og rund porelav fleire stader oppe i kløfta,

medan olivenlav (NT) vart funne på grov rogn i austre del. I tillegg til dels mykje av andre artar som sølvnever, kystnever, lungenever, kystfiltlav, grynfiltlav, vanleg blåfiltlav, muslinglav, kystvrenge og kystårenever. På berg er det også bra med kveilmose, samt sparsamt med skjerfmose. I nordaust vart det i tillegg funne sparsamt med gul pærelav (NT) på hassel. Den 6. mai 2001 vart følgjande artar notert (pers. meld. Finn G. Oldervik 03.05.2014): Kastanjelav på minst to stadar, sølvnever (mykje

Figur 1 Frå utvidinga nord i tilbodsområdet.

også på berg), kystnever, lungenever, skrubbenever, vrenger, årenever sp. og rundporelav. Av treslag; Alm, rogn, hassel, selje, bjørk og furu. Andre karplantar; Lerkespore, kvitveis, sanikkel, myske, liljekonvall, svartburkne, skogstorkenebb, trollbær, sisselrot, bjønnekam og gullstjerne. Den 28.10.2001 vart følgjande artar notert: Skogsvingel, skogsalat, myskegras, hundekveke, skogstjerneblom, maurarve, sanikkel, myske. Av mosar; Pusledraugmose, dronningmose, heimose, raudmuslingmose, rotedraugmose, roteflak. Lav; Artonia artonioides, kattedotlav, vinflekklav, gammelgranlav, Megallaria grossa. Elles skrukkelav, rundporelav og muslinglav. Av sopp; Rustkjuke på selje, tyrikjuke (NT) (på undersida av furulåg (øvtst i sør). Stor hengepigg (DD) på same substrat og låg. Den siste ligg i soppdatabasen.»

Aust for eksisterande naturreservat ligg ein lokalitet med kystfuruskog Lia nord – Krokvatnet BN00061137. Den nordlegaste delen av denne er med i tilbodet. Her vert lokaliteten avslutta ved ein sørvend bergvegg. På nokre rogner her er det førekomstar av sølvnever, lungenever, blåfyllav, kystfyllav og glattvreng.

Det er den sørlege delen av lokaliteten som er best undersøkt, og har påvist flest raudlisteartar. Det vert understreka at potensialet for raudlisteartar også er stort i gammelskogsegmentet i nord.

Kunnskapsgrunnlaget viser at utvidingsområdet har kvalitetar for vern som naturreservat. Her er rik edellauvskog og kystfuruskog. Mangelanalyser av skogvernet gjort av Norsk institutt for naturforskning i 2016 viser at slike skogar er underrepresentert i verneområda. Her er såleis både sjeldne og trua naturtypar, samt raudlisteartar.

Avstanden til det nærliggande Brøskjahagen naturreservat er om lag 500 meter, og desse to reservata kan fungere som ei økologisk eining for artar som kan spreie seg over denne distansen.

Brukarinteresser

Slike lågareliggande skogar har tradisjonelt vorte utnytta til ved- og tømmerhogst og beite.

Fakta ut frå skograpport Kilden:

Totalareal: ca. 254 daa.

Det er utført skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i området.

Svært viktige naturtyper i skog: 113 daa - Kystfuruskog 19 daa- Rik edellauvskog
Produktivt skogareal (AR5): Ca. 160 daa

Skog, særskilt høg bonitet	Skog, høg bonitet	Skog, middels bonitet	Uproduktiv skog	Skrinn og jorddekt fastmark
	147	13	94	

Skogressurskart (SR 16) – volum (daa):

0-100 m ³ /ha	100-200 m ³ /ha	200-300 m ³ /ha	300-400 m ³ /ha	> 400 m ³ /ha
159	98	0	0	

Det går vegar inn til området frå sør og i nord. Arealet i sør ligg i hovudsak innanfor svært viktig naturtype. Det er dels glissen skog med lauv og furu. Området har liten verdi for skogbruket.

Området vert no nytta til friluftsliv som storviltjakt og lokal turgåing.

Vi er ikkje kjent med kulturminne i området.

Området er sett av til LNF-område i kommuneplanen sin arealdel.

Saksbehandling

Oppstartsmelding

Statsforvaltaren sendte ut melding om oppstart av verneplanprosessen for utviding av Krokvatnet naturreservat til fleire aktuelle interessepartar i brev av 16.12.2021. Frist for innspel til planarbeidet var sett til 28.01.2022.

Det har kome 7 innspel til oppstartsmeldinga. Statens Kartverk, Språkrådet, Direktoratet for mineralforvaltning og Statnett har ingen spesielle merknader.

Møre og Romsdal fylkeskommune har ikkje merknader, men peikar på at planarbeidet må synleggjere kulturverninteresser og føresegnene bør sikre desse.

Forsvarsbygg ber om at det vert gjort unntak for militær operativ verksemd og unntak for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy.

Norges vassdrags- og energidirektorat viser til at Mellom AS har områdekonsesjon, og ber om at dei vert inkluderte i høyringslistene.

Statsforvaltaren viser til at standardforskriftene vil fange opp dei interessene som er framheva.

Vidare saksgang

I samsvar med naturmangfaldlova og saksbehandlingsreglane i denne, sender Statsforvaltaren med dette verneframlegg på høyring.

Skogen er taksert av ALLSKOG i samarbeid med Staten sin skogsakskunnige. Det blir gjennomført forhandlingar med grunneigarane om erstatning, avgrensing og framlegg til forskrift.

Etter denne lokale og sentrale høyringa, vil Statsforvaltaren, på bakgrunn av høyringsdokument og innkomne fråsegner, skrive ei tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet fremmer så saka for Klima- og miljødepartementet som deretter vil førebu ho og legge fram eit forslag om vernevedtak for Kongen i Statsråd.

Etter vernevedtaket ved kgl. res. vil erstatningar bli utbetalte i samsvar med avtalen. Statsforvaltaren får så i oppdrag å gjere vedtaket kjent og sørge for at reservatet blir merka og skilta. Merking og oppmåling blir gjort av jordskifteretten etter krav frå Statsforvaltaren om grensegang og merking.

Framlegget til naturreservat går fram av vedlagt vernekart.

Ut frå normal saksbehandlingstid kan eit vernevedtak tidlegast skje i desember 2022.

Vedlegg 1.

Forskrift om vern av Krokvatnet naturreservat, Aure kommune, Møre og Romsdal

Fastsett ved kongeleg resolusjonmed heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Føremål

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit verdfullt skogsområde som inneheld trua og sjeldan natur. Området representerer ein naturtype med store verdiar knytt til furuskog og rik edellauvskog. Skogen er velutvikla og har fleire kravfulle artar.

Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Aure kommune: 94/1, 2, 4, 10, 17, 106/1, 107/1 og 2. Naturreservatet dekker eit totalareal på 2744 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Aure kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar

- a. vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerna planter og sopp inkludert lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode
- b. dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetting av dyr er forbode
- c. det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endra naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker el. l., framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte tilførsler av forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmmande.
- d. bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode
- e. bålbrekking er forbode

§ 4 Generelle unntak frå vernereglane

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk
- d. vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn

- e. beiting
- f. utsetting av saltsteinar
- g. oppsetting av midlertidige, mobile jaktårn for storviltjakt
- h. fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt
- i. bålbrekking med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel

- a. motorisert ferdsel er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy
- b. utanom eksisterande stiar er sykling, riding og bruk av hest forbode

§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltaki samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltingsoppgåver som er bestemt av forvaltingsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingskøyring.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vera skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet før køyring skjer
- b. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne
- b. tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk
- c. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. ringbarking, hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag
- e. merking og rydding av nye stiar
- f. avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehald av gjerde
- h. gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade
- i. bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med plan godkjent av forvaltningsstyresmakta
- j. øvingskøyring for formål nemnt i § 6 første ledd
- k. naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 bokstav f og § 7 bokstav b, d, g og h

§ 8 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjera unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsynet til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setja i verk tiltak

for å oppretthalda eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltningsstyresmakta etter denne forskrifta.

§ 12 Ikraftsetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks. Samstundes blir Forskrift om fredning av Krokvatnet som naturreservat, Aure kommune, Møre og Romsdal, oppheva.